

7. Karaburun Bilim Kongresi

06-09 Eylül 2012

kapitalizmin kiskacında: doğa - toplum - teknoloji

Başvuru Sahiplerinin	Adı Soyadı	Çalıştığı Kurum	Görevi	E-posta adresi
	Oğuz OYAN		Prof. Dr.	oyan@tbmm.gov.tr

Çalışmanın Başlığı	AKP VAHŞİ KAPİTALİZMİNİN KISKACINDA DOĞA-TOPLUM VE KENTLER
--------------------	--

ÖZET

Kapitalizmin doğa ve toplumu umursamayan -ama ancak toplumsal tepkilerle dizginlenebilen- rant dürtüsü ile Türkiye’de kendi hukukunu oluşturan ve geniş bir toplumsal destek bulan bir siyasi iktidarın tehlikeli bileşimi oluşmuştur. Bu bileşimin son derece tahripkar etkileri olacaktır ve olmaktadır.

İktidarın sınır tanımaz bir iştahla doğaya ve topluma müdahale etmeyi kendine verilmiş bir hak olarak gördüğü böyle bir ortamda, “kapitalizmin kiskacı”, toplumsal/siyasal hiçbir denetim düzeneği olmaksızın çalışacaktır. Nitekim kamu yönetiminin aldığı kararların kamu yararına aykırılığı üzerinden Danıştay tarafından durdurulması artık geçmişin anılarında kalacak gibidir. Tıpkı, Anayasa Mahkemesi’nin yasama sürecinin son denetim halkası olmaktan çıkarılmış olması gibi; veya meslek odalarının da yakında birer bakanlık kurumuna dönüştürülmesi tasavvurlarında olduğu gibi...

19 Nisan- 16 Mayıs 2012 arasında çıkarılan üç yasa, iktidar partisinin doğaya ve insanların yaşam alanlarına fütursuzca müdahale edeceğinin yeni örneklerini oluşturmaktadır. Bunlardan 2B yasası olarak bilinen 19 Nisan 2012’de kabul edilen 6292 sayılı “Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazine’ye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun”un esas amacı başlıkta belirtilen sosyal amacın dışında ilk aşamada tamamen bütçenin finansmanına yöneliktir. “Orman köylülerinin kalkınmalarının desteklenmesi” amacı bir aldatmacadan ibarettir; orman köylülerine onyıllardır zilyetlikleri altındaki tarım topraklarının “rayiç” değerlerle veya fahiş fiyatlarla satılmak istenmesi “destekleme” değil olsa olsa “köstekleme” ifadesiyle tanımlanabilirdi. Köylülerin büyükçe bir bölümü kendi işledikleri toprakları alamayacakları için üçüncü şahıslar için yeni rant fırsatları yaratılmış olacaktır. Sürecin asıl tahripkar olan ikinci aşaması ise, bu satışlardan elde edilecek gelirlerin büyük bölümünün Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’na devredilmesi ve böylece TOKİ’ye tarımsal ve kentsel toprakların yeni “dönüştürme” alanları olarak sunulması olacaktır. Orman köylülerinin uygulamayı gördükçe tepkilerini yükseltecekleri, HES uygulamalarına olan tepki düzeyini aşan yeni bir toplumsal çatışma-gerginlik sürecine de girilmiş olacaktır.

3 Mayıs 2012’de TBMM’de kabul edilen “Tapu Kanunu ve Kadastro Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin 6302 sayılı Kanun” ile ise yabancılara toprak satışı yeniden düzenlenmekte, satış sınırları karşılıklılık ilkesi gözetilmeden 30 hektara çıkarılmakta ve Bakanlar Kurulu kararıyla

“Bilim itaatsiz olana ihtiyaç duyar”
Theodor Adorno

7. Karaburun Bilim Kongresi **06-09 Eylül 2012**

kapitalizmin kiskacında: doğa - toplum - teknoloji

bu sınırın 60 hektara yükseltilmesinin de yolu açılmaktadır. (Bu sınırlar özel kişiler içindir; yatırım şirketleri için sınır söz konusu değildir). Bir ilçenin yüzölçümünün yüzde 10'una kadar yabancılara toprak satışının mümkün olabilmesi, kuramsal olarak Trakya'nın üç katını aşan büyüklükte bir alanın satışına olanak tanındığı görülecektir.

Üçüncü yasa, 16 Mayıs 2012'de kabul edilen 6306 sayılı “Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun”, “afet riski altındaki alanlar” bahanesiyle tüm ülkeyi istisnasız afet riski kapsamına alarak dönüştürecek bir yetkiyi merkezi iktidara veren olağanüstü cüretkar bir düzenlemedir. Mülkiyet haklarının dokunulmazlığını hiçe sayarak, yerel yönetimlerin yetkilerini tanımayarak ve yirmiyi aşkın mevcut düzenlemeyi çiğneyerek elde edilen “dönüştürme” yetkileri, tam bir rant mühendisliği projesinin emrine verilmektedir. Bu anlayışta ne kent planı bütünlüğü, ne toplumsal haklar ve gereksinimler ne altyapı yükü ölçütleri bulunmaktadır. Bu derecede vahşi bir kent-çevre-toplumsal doku katliamı, kapitalizmin en kuralsız dönemlerine özgü özellikler içermektedir.

*****

Bu üç yasa belki son örnekler olmayacaktır; ama bu yıl yürürlüğe giren bu yasaların nihai etkileri de yıllara sarkacaktır. Belki uygulama sonuçları görüldükten sonra izleyen Kongre'lerde de çokça tartışılacaktır; ama bu üç yasanın bu yılın Karaburun Kongresi'nin ana temasıyla tam örtüşmesi nedeniyle Kongre'de sığağı sığağına tartışılmaması bizce büyük bir eksiklik olarak görüldüğü için bu konu etrafında (belki su yönetimini de içeren) birkaç bildirinin sunulacağı bir oturumun yararlı olacağı düşünülmüş ve bu bildiri önerimiz hazırlanmıştır.